

Intervju med Eva Fosby Livgard, ansvarlig for Kantar Helsepolitiske barometer

Hvem skal få hva i framtidens helsetjeneste?

– Mange beskriver framtidens helsetjeneste som et veiskille. Hva legger du i det?

– Jeg opplever at forventningene til helsetjenesten i stor grad er preget av både bekymring og et betinget håp. Det er en utbredt forståelse av at dagens organisering og ressursbruk ikke er bærekraftig når vi ser fremover. Vi blir flere eldre, flere lever med kroniske sykdommer, og psykiske helseutfordringer rammer bredt. Samtidig har vi vedvarende bemanningsproblemer. Summen av dette gjør at mange tviler på om helsetjenesten kan fortsette som i dag uten betydelige endringer.

– Samtidig peker du på at framtiden ikke er gitt. Hva mener du med det?

– Det er interessant at mange samtidig er tydelige på at utviklingen ikke er uunngåelig. Kvaliteten på framtidens helsetjeneste oppfattes i stor grad som et resultat av politiske valg og prioriteringer. Det forventes at det offentlige tar et tydelig ansvar, både gjennom økt finansiering, mindre byråkrati og et sterkere fokus på pasientnær virksomhet. For mange er også organiseringen av helsetjenesten et sentralt spørsmål, særlig om vi fortsetter med foretaksmodellen eller beveger oss i retning av sterkere faglig og samfunnsmessig styring.

– Prioritering er et gjennomgående tema. Hvordan kommer dette til uttrykk?

– Et veldig tydelig funn er forventningen om at helsetjenesten i framtiden må prioritere hardere enn i dag. Mange gir uttrykk for at det ikke lenger er realistisk å tilby alt til alle, raskt og uten begrensninger. Det etterlyses klarere prioriteringskriterier, strengere kost–nytte-vurderinger og en større aksept i befolkningen for at noen tjenester må vente – eller ikke tilbys. Utsagn som «alle kan ikke få raskest og best hjelp» og «noe må vente» går igjen.

– Hvilken rolle mener folk selv at de må ta?

– Mange peker på at innbyggerne må ta større ansvar for egen helse. Det handler både om forebygging, livsstil og mer realistiske forventninger til hva helsetjenesten faktisk kan levere. Det er også en tydelig oppfatning av at helsetjenester i dag brukes for mye til det som oppfattes som bagateller, og at dette ikke er bærekraftig over tid.

– Flere snakker om forholdet mellom offentlig og privat helsetjeneste. Hva ligger i det?

– Her er forventningene ofte todelt. Noen beskriver en utvikling som allerede er i gang, der private tilbud i økende grad blir en nødvendig løsning for dem som har ressurser til det. Samtidig uttrykker mange bekymring for at dette kan føre til et mer todelt helsevesen, med svekket likeverdighet. Derfor er det også mange som håper – eller forventer – at det offentlige vil lykkes med å styrke egen kapasitet, nettopp for å motvirke en slik utvikling.

– Hvilken rolle spiller teknologi i forestillingene om framtiden?

– Teknologi trekkes frem som helt nødvendig, enten det gjelder digitale løsninger, velferdsteknologi eller ny medisinsk teknologi. Samtidig er det en bemerkelsesverdig nyansert forståelse av teknologiens begrensninger. Mange er tydelige på at teknologi alene ikke kan løse bemanningskrisen eller erstatte behovet for omsorg, relasjoner og tid til pasientene.

– Og forebygging?

– Forebygging fremstår som en avgjørende forutsetning for en bærekraftig helsetjeneste. Dette gjelder særlig forebygging av ikke-smittsomme sykdommer, innsats på psykisk helse og tiltak som bidrar til bedre funksjonsevne i alderdommen. Mange ser dette som helt nødvendig dersom helsetjenesten skal klare å møte framtidens behov.

Kantar legger fram resultatene fra årets Helsepolitiske barometer 19. mars.

Fakta om undersøkelsen:

Kantar Helsepolitisk barometer er en årlig undersøkelse som har vært gjennomført siden 2016. Hvert år intervjues et representativt utvalg av befolkningen på minimum 2000 respondenter. Årets undersøkelse er gjennomført i samarbeid med Aleris Helse, Apotekforeningen, Helsedirektoratet v/Aldersvennlig Norge, Norges astma og allergiforbund, Norsk Osteopatforbund, Norsk Sykepleierforbund, MSD, NHO Geneo, Optikerbransjen, Psykologforeningen og Pårørendealliansen.